

ŚP. PROFESOR WIKTOR WĄSIK

W roku akademickim 1952/53 prof. dr Wiktor Wąsik rozpoczął na KUL wykłady zleczone z historii filozofii polskiej. Po wieloletnich badaniach recepcji arystotelizmu w Polsce, po analizach tekstów polskich filozofów scholastyki XV wieku, a głównie Sebastiana Petrycego z Pilzna, po publi-

kacjach z zakresu filozofii renesansu, romantyzmu, oświecenia, polskiego pozytywizmu, dawał w swych wykładach obraz zagadnień, fascynujących treścią i jasnym, spokojnym, zdumiewająco erudycyjnym, uporządkowanym ujęciem. 20 lutego 1953 roku Towarzystwo Naukowe KUL powołało prof. Wąsika na czynnego członka Wydziału Filozoficznego. W roku akademickim 1955/56 prof. Wąsik chorował i później już nie podjął zajęć naukowych na KUL.

Urodził się 23 grudnia 1883 r. w Warszawie, zmarł 16 lipca 1963 r. Po maturze w 1904 roku prof. Wąsik studiował na Wydziale Historyczno-Filologicznym Uniwersytetu Warszawskiego, potem w Wiedniu i Krakowie. Doktorat filozofii uzyskał na Uniwersytecie Jagiellońskim w 1909 r. na podstawie rozprawy pt. *Kategorie Arystotelesa pod względem historycznym i systematycznym*. Rozprawa ukazała się drukiem w 1909 r.

Od tej chwili prof. Wąsik ogłasza szereg artykułów i rozpraw monograficznych, wśród których najpoważniejsza i bardzo erudycyjna jest praca pt.

Sebastian Petrycy z Pilzna i epoka; ze studiów nad dziejami filozofii w Polsce i recepcją Arystotelesa, Warszawa 1923 (t. I), 1929 (t. II), 1935 (t. III).

Do chwili opublikowania tej książki prof. Wąsik ma za sobą kilka lat badań nad recepcją arystotelizmu w Polsce i związane z tym publikacje: *Literatura polskich przekładów Arystotelesa jako przyczynek do historii filozofii w Polsce* („Przegląd Filozoficzny”, XV (1912), z. 3, s. 317—347), *Podział filozofii Sebastiana Petrycego z Pilzna, przestawnego scholastyka polskiego, w stosunku do klasyfikacji Arystotelesa* (odbitka z księgi pamiątkowej ku czci prof. E. Bobrowa, 1913), *Andrzej Glaber z Kobylina, problematysta polski* („Przegląd Filozoficzny”, XIX (1916), z. 1, s. 71—140), *Piśmiennictwo staropolskie w przedmiocie zagadnień etycznych* („Przegląd Filozoficzny”, XXII (1919), z. 1—2, s. 68—109), *Studia nad scholiami do „Etyki Nikomachejskiej”* („Przegląd Filozoficzny”, XXVII (1924) z. 1—2, s. 72—86, 210—229), *Poglądy Sebastiana Petrycego z Pilzna na zasadnicze problemy teoretyczno-poznawcze i metafizyczne* („Przegląd Humanistyczny”, IV (1925), z. 2, s. 164—185), *Studia nad scholiami do „Polityki” Arystotelesa* („Przegląd Filozoficzny”, XXX (1927), z. 2—3, s. 136—148), *L'aristotélisme populaire comme fragment de la renaissance* („Revue d'histoire de la philosophie et d'histoire générale de la civilisation” 9(1935)33—36).

Prawie przy wszystkich artykułach podtytuł wciąż sygnalizujący dziedziny zainteresowań prof. Wąsika: „ze studiów nad historią filozofii w Polsce i dziejami arystotelizmu”. Należy też wspomnieć, że prof. Wąsik był tłumaczem *Kategorii* Arystotelesa (1909), że ponadto pisał o poglądach pedagogicznych Platona i Arystotelesa („Wychowanie”, 1912), o korekturze zadań szkolnych („Wychowanie”, 1914), o nauczaniu logiki formalnej w szkole średniej („Przegląd Pedagogiczny”, 1918), o interpunkcji polskiej (1919). Z jednej więc strony umiłowane dzieje polskiej myśli filozoficznej, z drugiej problematyka pedagogiczna.

W 1920 roku prof. Wąsik zostaje najpierw docentem wychowania w Państwowym Instytucie Pedagogicznym. W latach 1922—25 jest naczelnym redaktorem „Przeglądu Humanistycznego”, w roku 1925 redaktorem naczelnym „Przeglądu Pedagogicznego”. W roku 1924 zostaje profesorem historii wychowania w Wolnej Wszechnicy Polskiej, a od roku 1935 do wybuchu II wojny światowej jest na tej uczelni dziekanem Wydziału Pedagogicznego. W roku 1931 na Uniwersytecie Warszawskim poszerza habilitację w zakresie historii filozofii i pracuje tam aż do roku 1938—39.

Podczas okupacji prof. Wąsik jest więziony na Pawiaku, prowadzi tajne nauczanie w kompletach gimnazjalnych, licealnych i akademickich, kieruje Wydziałem Pedagogicznym do wybuchu Powstania Warszawskiego. Po powstaniu przebywa w Częstochowie i prowadzi tam od października 1944 do marca 1945 roku kursy akademickie Wydziału Pedagogicznego Wolnej Wszechnicy Polskiej.

Po wojnie obejmuje stanowisko profesora historii filozofii na Uniwersytecie Łódzkim i organizuje Wydział Humanistyczny. Wykłada do października 1945 roku. Od r. 1945/46 jest profesorem zwyczajnym historii filozofii. 1 listopada 1950 roku przechodzi na emeryturę. Od roku 1952/53 do 1955/56 wykłada na KUL, a po tym okresie aż do chwili śmierci jest kierownikiem katedry historii filozofii na ATK w Warszawie.

Już w roku 1931 prof. Wąsik pisze krótki zarys historii filozofii polskiej i drukuje go pt. *Filozofia* (polska) w „Encyklopedii Powszechnej” Guttenberga XIII, s. 256—265. Przygotowany do druku dwutomowy podręcznik

historii filozofii polskiej spłonął wraz z biblioteką filozoficzną, cennymi starodrukami i całym mieszkaniem prof. Wąsika podczas Powstania Warszawskiego. Mimo braku materiałów i dokumentów prof. Wąsik podejmuje po wojnie trud zredagowania na nowo tej książki i ogłasza jej I tom w 1958 r. pt. *Historia filozofii polskiej*. Pisze też o „Arystotelesie w Polsce” („Collectanea Theologica” 3—4(1952)275—317), w tym samym czasopiśmie charakteryzuje *Studia nad Sebastianem Petrycem z Pilzna* (28 (1957) z. 2, s. 467—486), opracowuje przedmowy do *Pism wybranych* — Petrycego, wydanych przez PWN (Warszawa 1956).

Swoje więc zainteresowania historią filozofii polskiej prof. Wąsik wiązał z badaniami nad Arystotelesem i recepcją arystotelizmu w Polsce. Badał polską myśl filozoficzną we wszystkich okresach polskiej filozofii. Zajmował się problemami pedagogiki i dydaktyki. Pisał o poglądach współczesnych mu uczonych (L. Zarzecki, E. Jarra, S. Rudniański, J. z Krzyżanowskich-Kadisowa, B. Bornstein, A. Zieleński). Badał recepcję Kartezjusza w Polsce („Przegląd Filozoficzny”, XL (1937)) z. 2, s. 199—240; z. 4, s. 414—463). I stale wykładał historię filozofii polskiej w Państwowym Instytucie Pedagogicznym, w Wolnej Wszechnicy Polskiej, na Uniwersytecie Warszawskim i Łódzkim, na KUL i na ATK.

Ten przegląd ważniejszych danych biograficznych i wybranych pozycji bibliograficznych prof. Wąsika niech będzie hołdem, złożonym wytrwałości, niezmordowanej pracowitości, szerokim zainteresowaniom i wielkiemu doświadczeniu gorliwego badacza historii filozofii polskiej. Niech będzie też wyrazem wielkiej wdzięczności za wyniki Jego badań, za dorobek pisarski, dydaktyczny wysiłek i za wkład naukowy w polską kulturę.

Mieczysław Gogacz